

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat Igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Ki lehessen kir. tanfelügyelő.

Az 1868. évi XXXVIII. törvénycikk épen úgy, mint az 1876. évi XXVIII. törvénycikk csak azt a hatáskört szabja meg, amivel a kir. tanfelügyelet a hitközségi iskolák legfőbb állami ellenőrzését, a községi és állami iskolák felügyeletét illetőleg rendelkezik. A különböző időben kiadott miniszteri rendeletek sem intézkednek ezek szerint egyébről, mint a törvényben körülírt hatáskörben végbemenő állami tanfelügyelet érvényesítésének módozatairól. Úgy a törvények, mint a rendeletek nyílt kérdésnek tartották fenn azt, hogy a törvényben megszabott tanfelügyelői hatáskört ellátó közegek minő képzettségű tisztviselői legyenek az állami szolgálatnak. Alig van tehát az állami közszolgálatnak még egy oly ága, ahol a *hivatás* oly meghatározatlanul áll, annyira mellékes tekintet, mint éppen az állami tanfelügyeletben. Lapunk egyik legközelebb megjelent számában feltűnést keltő közlemény jelent meg arról a módról, amely szerint az állami tanfelügyelők kinevezése 1868. óta történik, ezúttal kizárólag azzal óhajtunk foglalkozni népoktatásunk haladása érdekében, hogy miképen véljük a kir. tanfelügyeletet reformálni, hogy az a *hivatottnak hivatásos* állásává avatassék föl törvényhozás, avagy miniszteri rendelet által. Végtére is oly korszakát éljük a népnevelésnek, amikor a tanfelügyelő többé nem lehet csak egyszerűen az iskola külső viszonyait ellenőrző közeg, statisztikai rovatokat betöltő hivatal a nemzeti népoktatás szervezésében, hanem a szó szoros értelmében vett vezetője, irányítója, legszakképzetebb, legodaadóbb nevelő-tanítója kell, hogy legyen a vármege népoktatásának.

Ezt a hivatást, tisztelet a kivételeknek, de a mai tanfelügyelői kartól várni nem lehet és nem szabad! Elég sajnós, hogy így van; de ez nem a tanfelügyelői kar hibája, hanem a törvényes rendelkezések hézagosságának természetes szüleménye. Itt nem egyes kivételekről esik szó, hanem egy szervezetről az állami

közszolgálatban, amelynek kívánatos reformja csak általános érvényű intézkedésekkel érhető el. Ezt az általános érvényű intézkedést megtenni meg oly nemzeti érdek, amit elodázni már csak népnevelésünknek senki által nem óhajtott kárával lehet. Nyílt és őszinte sürgető vélemény ez, amit a nemzeti népoktatáshoz fűzött nagy érdekek mondatnak ki velünk. Mert ha az állami költségvetésben a népiskolákra, polgári iskolákra és tanítóképzőkre fordított milliók számát olvassuk, önkénytelenül is azt kérdezzük: mi ezeknek az ellenértéke a nemzeti köznevelés emelkedését illetőleg. Hol vannak azok az ellenőrző közegek, akik ezeknek a millióknak minél gyümölcsözőbbé tevéséért szaktudásukkal közreműködni tudnak. Hol vannak azok a szakközegek, akik a népnevelés kohóiban, az iskolában ha megjelennek, a nevelő-tanítók igazi rátermettségét megítélni, lelkes ügyszeretetüket mértékelní hivatottak. Hol vannak azok a szakközegek, akik, ha kell, a metódika újabb vívmányait a tanítói munkába átültetni arravalósággal bírnak. És hol vannak azok a szakfelügyelők, akik nemes önértettel hivatkozhatnak ellenőrzésük gyakorlatában arra, hogy ők a legkiválóbb tanítók, ők a legképzettebb nevelők, akik a kor színvonalán álló pedagógiai tudásukkal elfogulatlanul igazságos és megbízható bírái tudnak lenni az iskolában folyó nevelő-tanítói munkának.

Igen, ily tanfelügyelői rátermettségre van már szükség, hogyha a hitfelekezetek és községek által úgy, mint az állam részéről a népnevelésre fordított millióknak sokat vitatott intenzív eredményeit joggal észlelni óhajtjuk. Már pedig a nemzeti társadalom azon rétegének művelődési és közgazdasági viszonyai, amely a népiskolából meríti kizárólag az erkölcsi és értelmi útravalót az élet számára, szemmel láthatóan sürgetik a népiskolai nevelés és oktatás nivójának emelését. És ebből a szempontból eddigelé csak a népiskola belső munkáját érintő reformoknak sürgetését hallottuk és olvastuk a különböző tényezőktől, megtoldva a 68 óta folyton napirenden levő tanítói kép-

zés és képesítés módozatának változatos kísérletezéseivel, de a komoly és mélyreható szándékot arra nézve, hogy a tanfelügyelet kizárólagosan az arra egyedül hivatott szakférfiakra bizassék, eddigelé nélkülözzük. Pedig ez oly kérdése nemzeti népoktatásunknak, amely a legszorosabban összefügg mindazon nemes szándékokkal és óhajokkal, amelyek a népiskola népművelő munkájának fokozására vonatkoznak. E kérdés gyökeres megoldása nélkül kidobott pénz minden újabb millió, amit a népoktatásra áldoznak a fenntartók, de különösen az állam és céltévesztett minden más reformja a népoktatásnak, amely ezt megelőzné. És ezzel oly sokat mondunk, hogy állításunk érvényét részletesebben indokolni — a meggyőzés céljából — szükségesnek tartjuk. És itt lehetetlen tükördarabokat fel nem mutatni az ideális tanfelügyelet köréből.

Az első, amire hivatkozunk az, hogy iskoláink életében ne legyen ritka eseményszámba menő, ha tanfelügyelőt üdvözölhetnek tanító kartársaink iskolájukban. Ma azt tapasztaljuk, hogy évenként talán egyszer 5–10 perces látogatás egy-egy osztályban, az iskola folyosóján, udvarán egy-egy séta és — kész a tanfelügyelői látogatás. Azután a kir. tanfelügyelő véleménye ne az iskolák jellege szerint formálódjék. A hitfelekezeti iskolákat a kir. tanfelügyelő — közfelfogás szerint elvből — azon a szemüvegen nézi, hogy nem lehetne-e azokat valami útonmódon állami iskolával felcserélni. A helyi hatóság szinte remeg egy-egy tanfelügyelői látogatás után, hogy majd a község jegyzője, vagy egyik-másik befolyásosabb polgár nem hint-e konkolyt a fenntartó hitközség képviselőjébe, amiből azután oly ellenséges áramlat kel ki, amely a hitvallásos iskolától minden további áldozatot megtagad; mert hát a tanfelügyelő úr ígéretet tett, hogy állami iskolát eszközöl ki a vármegyénél s így a nép szabadulni fog minden iskolai tehertől. Szerintünk az állami tanfelügyeletnek minden esetben az volna a legnemesebb feladata, hogy a jellegre való tekintet nélkül, tankerületének minden községében kifejlesztett, virágzó népiskolák legyenek és ha kell, ebben támogassa is a fenntartókat s csak ott lépjen fel az államosítás gondolatával, ahol hazafias szempontból a törvény azt kötelességévé teszi; de ott azután ne tétovázzék.

A tanítókat illetőleg a tanfelügyelő a komoly, az elismert szaktekintély igazságos szigorával lépjen fel. Az ő hivatása nem csak az esetleges fogyatékoságok kutatása, hanem a jó hadvezető bölcseségével a nevelő-tanítómunka mélyére is lásson és ott a való, az igazi érdem dicséretet érdemlő eredményeit is megítélni tudja elfogulatlanul. És ezen ítéletében megnyugvást a tanítónál az ő elméleti és gyakorlati szaktudásának elismert fölénye biztosítson, nem pedig egyedül hivatali helyzetének üres tekintélye. Az igazi tanfelügyelő ne csak azt

kutassa, hogy egy újabb előírt tanítási eszközzel avagy szemléltető képpel fel van-e szerelve az ellenőrzésére avagy közvetlen felügyeletére bízott iskola, hanem arról is tudjon meggyőződést szerezni, hogy miképen, megfelelő módszerben alkalmazza-e azt, vagy azokat a tanító nevelő-tanításában. És ha kell, az igazi mester módjára bemutatni képes legyen a megfelelő módszeres eljárást. Szóval, ahol kell, a tanítók tanítója is tudjon lenni.

Meg vagyok győződve, hogy egy-két ilyen eset, ha a hír szárnyaira jut a tanítók között a vármegyében: hatványozott buzgalomra éled attól a megyei tanítóság önképzése, önművelődése. Lesz indokolt értelme buzgalmuknak, hogy a tanításhoz és neveléshez kiválóan értő tanfelügyelő minél kiválóbb tanítói munkát észlelhessen kinek-kinek a tantermében.

Lehet, hogy a külföldi tanfelügyelői típusok nem így állítják elének a tanfelügyeletet. De hát miért nem járhatnánk mi elől jó példával a külföldnek is. Miért nem volna megvalósítható nálunk a mi viszonyaink szerint égetően szükséges módja a tanfelügyeletnek!? Igen, megvalósítható ez minden újabb anyagi áldozat nélkül, csak szándék kell hozzá.

A módja ez volna:

1. Hozassék a népiskola és a tanítóképzés szerves viszonyba egymáshoz. Ezt úgy értem, hogy az elemi iskolai tanítók meghatározott gyakorlati működés után magasabb kvalifikációhoz juthassanak és ennek megszerzésével elérhessék a tanítóképző tanári katedrát. Amint a középiskolai tanár lehet egyetemi magántanár, egyetemi nyilvános rendes tanár s így részese a középiskolai tanárok képzésének is, hasonlóképen a népiskolai tanító is eljuthasson arra a fontos hivatásra, hogy a tanítók tanítójaként működhessenek.

2. A népiskola és a tanítóképző hozassék szerves viszonyba a tanfelügyelői hivatással. Vagyis, meghatározott működési idővel az arra hivatást érző tanítók és tanárok, egy előírt tanfelügyelői szakvizsgálat után, képesítést nyerjenek a tanfelügyelői állás betöltésére.

A jogász csak birói vizsgálat után várhatja biróvá való kineveztetését. A jogász csak ügyvédi vizsgálat után nyithat önálló irodát; de a jogász pedagógiai tudás nélkül is lehet a tanító, a tanárok felügyelője. A középiskolákra készülő bölcsész, csak tanári vizsgálat után lehet rendes középiskolai tanár, de a tanítók, képzőtanárok felügyelőjévé minden befejezett vizsgálat, képesítés nélkül kinevezhető.

És mit szólnának a középiskolai tanárok, hogyha főigazgatókat nem közülök állítanának a tankerületek élére!?

Sok tanítóból is lett már tanfelügyelő, akik közül — azt mondják — többen nem kifogástalanul töltik be a tanfelügyelői hatáskört. Lehet, hogy igaz az ítélet róluk. De ez csak azért van így, mert elméleti és gyakorlati ta-

nítói értékükről talán csak a szerencsés protekció adott véleményt és nem egy elfogulatlanul ítélkező tanfelügyelői vizsgálat.

Igen is, ha az adóügyeket a vármegyei közgazgatási bizottságban az adó és pénzügyeket ismerő állami közeg képviseli, ha a vármegye közegészségügyérő a megyei főorvos referál s így tovább, akkor ha igazi virágzó népoktatást akarunk hazánkban elérni, akkor legyen azon a törvényhozás és a kormány, hogy a nemzet népoktatásügyeinek sáfárjai, a népoktatás igazi mesterei lehessenek. A tanfelügyelői vizsgálat, amely ily mestereket állít majd a népoktatási tanfelügyelői kerületek élere, terjedjen ki:

1. a pedagógiai tudományok elméleti és gyakorlati,

2. a szervezeten tárgyait.

Az így minősített tanférfiak közül azután még a jogosulatlan protekció sem ültethet csak arravaló férfiakat a tanfelügyelői állásokba.

Vajjon meghallják-e szavunkat? Adja Isten!

Ember Károly.

Éljen a kolera!

A napokban — mikor Baranyavárm. alispánja járványnak minősítette a Mohácson javában dühöngő kolerát — a mohácsi iskolákat is bezárták. — A bezárás kihirdetése alkalmával, noha még csak szeptemberben történt, alig 2—3 héttel a tanév megkezdése után, a gyermekek lelkesülten, zajos kitérések között kiabálták:

— Éljen a kolera! Éljen a kolera!

Mi is az a kolera? E pillanatban sehol olyan tisztán, világosan nem látják, nem szemlélik a kolerát, mint épen Mohácson.

Az utcán haladó erős férfi összeesik. — Görcsös rángatózást kap. — Megrohanja a tengeri betegség. Zöld folyadék tör elő orrán-száján. Lábikráiban szörnyű görcsöket érez, elkékül, szeméi kidüllednek. — Ott terem a járványkocsi. Felpakkolják, viszik a járványkórházba. Hozzá tartozói jajveszékelve könyörögnek, hogy ne vigyék oda, mert onnan élve ki nem jön. Nem is viszik be, mert amire oda ér a kocsi, a hatalmas munkás már halott.

Az éljenző diákgyerekek közül is meghalt már kettő. — 2 éves csecsemő, 16 éves leány, fiatal legény, szóval minden korú és nemű ember van már a holtak között. A csunya kört a városban megbeszélik. — Mindenki mond róla valamit. E mellett a sírás, rivás, temetés, riadalom mind alkalmas a képzelet felizgatására. — 17 ezer lakosú városban 15—20 halott talán nem is volna nagyon sok, de az intézkedések, a rendkívüliségek, csendőrs temetés, szaladgáló orvosok, vörös, zöld cédulák az ajtókon, mind-mind feltűnővé teszik a dolgot. — Azt kérdelem ezek után: lehetséges-e, hogy éppen az iskolás gyermekek ne tudják, hogy miről van szó? A gyermekek naponta összejöttek az iskolába s így megtudta mindenik, hogy mi történt a városban. — Akadt a gyermekek között szemtanu, aki a többit tájékoztatta. — Ehhez járul a gyermeki fantázia. Kiszínezi, kicifrázzák a látott, hallott dolgokat. — A gyermekek képzeletén keresztül valóságos sivataggá változik egy koleras terület. Ők mindent magas hatványon látnak s mindent mese-

szerűen felöltöztetnek. És ime: azt a rémet, amely minden képzelet nélkül is elég szörnyűséges, fenyegeti az apát, az anyát, a nagyapát, a nagyanyát, a testvérkéket, de ami a legtöbb, magukat a gyermekeket, mondom ezt a rémet abban a pillanatban, amikor kihirdetik, hogy egy darabig nem lesz iskola, a gyermekek hatalmasan megéljenezik.

— Éljen a kolera! Éljen a kolera! hangzik az iskolában száz gyermek torkából, akik talán holnap a sírban álmognak szépeket az iskola nélkül való szabadságról, amelyet a kolera adott vissza nekik.

Hogy ezt a szomorú képet némileg a humor zamatjával enyhítsem, saját esetemet emlitem föl. Kissé lázas voltam s két napig nem mentem az iskolába. Harmadnapra váratlanul megjelentem órámon s mikor az ismétlésre feladott leckéből 5—6—10 növendékét is — képezdészeket — kikérdeznék, azok egy szót sem tudva, megbizott szónokuk utján tudomra adják, hogy «ők a 40 fokos láz hírének hallatára azt **remélték**!!!! hogy én legalább egy hétig el nem hagyom az ágyat s ezért nem tanultak».

Egyébként tanító kollégáim előtt nem kell ecsetelnem azt a leírhatatlan örömet, amit különösen a váratlan szünetek okoznak s azt a kétségbeesést, amit egy hamvazó szerdai, május elsejei vagy más remélt szünet elmaradása okoz.

Ha mindezt más cím és jelige alatt bárki is megírná, azt mondanák erre, hogy: «diákhistoria», — «a diák egyáltalán nem szeret és soha sem is szeretett iskolába járni». — A székelyeknél mondják, hogy: «ha a diákok sikert remélhetnének, ellopnanak otthonról minden háját, megkennék vele az iskolát, hogy a kutyák egyék meg». — Ám mindez semmi ahhoz képest, hogy a dühöngő kolerát a diákok megéljenzik s én, aki évek óta azt hirdetem, hogy tanítási és nevelési rendszerünk sóprüzni való módon rossz, kötelességemnek tartom e pillanatban rámutatni népoktatásügyünk Mohácsára, amely eljutott odáig, hogy a sárga halált, a kolerát is képes megéljenezni, csak ez okul szolgáljon arra, hogy iskolába ne kelljen járni.

Pedig véletlenül épen Mohács az, ahol a népoktatásügy igen magas fokon áll. Kiszely Andor, akinek arcképe a «Népnevelő» hasábjain is megjelent, véletlenül épen Mohácson igazgató-tanító s azt a tanítási és nevelési rendszert, amely hazánkban ma uralkodik, kartársaival együtt ő ott Mohácson igen magasra kifejlesztette. Ha maga a rendszer jó lenne, akkor épen Mohács volna egyike a mintaszerű iskolák színhelyeinek. De az a baj s ezt a jelen eset eklatánsan bizonyítja, hogy a mai nevelés- és oktatási rendszer mellett a legkiválóbb, legmunkásabb, legintelligensebb munkaerők sem képesek az iskolát kedvelté, a szeretet hajlékává, a gyermekek második otthonává változtatni. Még vissza emlékszem, mikor a «Memorandum» oláh szerkesztői, élükön Lukácsiu László lacfalusi oláh pappal a «Memorandum» miatt kapott büntetésük alól kegyelem útján a börtönből kiszabadultak, akkor kiabáltak a Csillagbörtön kapujánál: Libertátye! libertátye (szabadság, szabadság) s ennek a jelenetnek volt olyanforma élénk hatása, mint a kolerát éltető gyermekek kiabálásának.

E cikk szükös keretében nincs módomban alapos kritika tárgyává tenni az «Éljen a kolera!» című jelenet mélyebb okait. Ép most fog egy «Vezérkönyv» című négy ives kis dolgozatom a Szent-István-Társulat kiadásában megjelenni, amelynek 5—6 első cikke épen ezzel a kérdéssel foglalkozik s amelyben bár röviden,

de mégis elég kimerítően elő van adva, hogy mik a legnagyobb bajai közoktatásunknak. Azonban egész röviden mégis itt is jelzek egyetmást amit ott el nem mondhattam.

Egyik oka, hogy a gyermekek nem szeretik az iskolát, az, hogy 10 hónapra elveszítik legdrágább kincsüket, a — szabadságot. Nincs széles ez országban az a börtön, amelyben napi 5—6 órán keresztül olyan fegyelmезetten kellene egy helyen ülni, mint az iskolában.

Még a katonai «einzel» is több szabadságot enged, mert a bűnös ülhet, állhat, pár lépést sétálhat s mindenkifelett reménysege van, hogy legtöbb 13 nap mulva szabadul, de hej, a népiskolából csak 6 év mulva, akkor sem egészen.

De — s ez a második ok — a börtön lakója bármily szűkösön a saját gondolataival foglalkozik, egyénisége megmarad s csupán a szabadsága nincs meg, de elvégre ha a lélek szabad, még a megvasazott rab is szárnyalhat a nagyvilágban. Azonban a magyar diáknak épen a lelke nem szabad. Épen ez a legsíralmasabb fogoly. Épen a képzelet nem szárnyalhat, mert vasfegyelem kényszeríti, hogy a táblán, az olvasókönyvön, a tanító hangján, az írópapíron csüngjön s határozottan bűnös, ha ott nem csüng. Kérem, ez nagy ár a kulturáért, ennyit a kultúra nem ér s inkább «Éljen a kolera», semmint az ilyen aron szerzett kultúra.

Ki ne látott volna játszó gyermeket? Ez az élet poézisa. A gyermeki képzelet világokat teremt s úgy beleéli magát, hogy képes volna belehalni, csak ki ne kelljen belőle bontakozni. S ime ezt a képzeletet fojtja meg az iskola. Hogy is lehet kívánni, hogy az ilyen intézményt szeresse a gyermek?

És mert — harmadszor — a szabadság és a képzelet tevékenységre serkent s ellenben az iskola egy helyen ülésre kényszerít; — elsenyveszti az izmokát, holott azoknak olyan jól esik a mozgás, ez okból a gyermek testében is irtózatot érez az iskola iránt.

Nem humorizálni való dolog tehát az iskola iránti ellenszenv, hanem mélyen tanulmányozandó tény, aminek okai vannak. Már pedig: mindaddig, amíg szeretet nem köti a tanulót az iskolához, kulturáról beszélni sem érdemes, mert nem kultúra az, aminek alapja nem a szeretet.

Mikor egy apa Sokrates-t arra kérte, hogy fiát tanítsa, a nagy bölcs három nap mulva azzal adta vissza a fiút apjának: «Én nem taníthatom meg semmire, mert engem nem szeret». A mai Sokrates, az iskola sincs másképen.¶

«Vezérkönyvem» nem csak a hibákat tárja fel, hanem tartalmazza a megoldások alapgondolatait is. A jövőben pedig még nagyobb eréllyel fogok annak megvilágításán dolgozni, hogy: mi módon lehetne elérni, hogy a gyermekek jobban szeressék az iskolát, mint a kolérát?

Körödy Miklós.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A *Tanítók Évkönyvét* fokozódó szeretettel fogadják mindenütt. Akik részére elsősorban készült, a katolikus tanítószeg az első kötettől kezdve a legteljesebb megértéssel tette a magáévá e könyvecske irányát, eszméit, törekvéseit és tanításait, úgy hogy a magyar katolikus tanító leggyakrabban olvasott könyve, legkedvesebb *va de mecum*-a a *Tanítók Évkönyve*. Valóban nagy hállára kötelezte a *Szent-István-*

Társulat kartársainkat, sőt az igazi kultúra minden barátját azzal, hogy ezt a valóságos pedagógiai kincs-tárt ajándékképpen juttatja a népnevelők kezébe. A katolikus tanítószeg elismerésén és szeretetén kívül azonban más körökben is méltánylással találkozik az *Évkönyv*; az elfogulatlan, jóhiszemű, hozzáértő tanférfiak részéről is őszinte elismerést nyer és azok körében is hódít a kereteiben és alkalmazásában modern és haladó, de lényegében és szellemében szilárd és változatlan keresztény neveléstudományának ama tiszta és emelkedett megnyilvánulása, mely a *Tanítók Évkönyvében* kifejezésre jut. A sajtó is szeretettel foglalkozik vele s különböző szempontokból mutat reá számos értékre. Legnagyobb katolikus napilapunk: az *Alkotmány*, *Görcsöni* Dénesnek, az országszerte ismert és közbecsült írónak tollából a következő ismertetést hozta: «Harmadizben kopogtat a katolikus tanügyi munkásainak és barátainak ajtaján a katolikus tanügyi irodalom egyik legéletrevalóbb s legtartalmasabb alkotása: a *Tanítók Évkönyve*. (Szerkesztette *Wohlmuth* Ernő.) Mikor harmadéve az első kötet tervezéséről hallottunk, nem biztunk túlságosan a sikerében. Szemeink előtt lebegett sok hasonló természetű vállalatunk kudarca. Eszünkbe jutott az a nehézkesség, melynek nyomása alól vállalkozásaink oly ritkán tudnak szabadulni s az a — valljuk be — túlságos megkötöttség, mely újat próbáló, időszerű, de a szokottnál kissé merészebbnek látszó gondolatokat hangoztató s elevenebben mozgó embereinknek minduntalan szárnyát szegi. Aggodalmaink azonban — hála Istennek — feleslegeseknek bizonyultak. *Wohlmuth* Ernő, a *Tanítók Évkönyvének* szerkesztője ügyesen kikerülgetvén a katolikus irodalmi vállalkozások Scyllait és Charybdeit, mindjárt az első évben olyan könyvecsket szerkesztett, mellyel abban az évben egyetlen hasonló természetű magyar kiadvány sem mérközhetett. S a második és most a harmadik évfolyam semmiben sem marad az első mögött. Megint együtt vannak *Wohlmuth* kis kötetében katolikus tanügyi mozgalmaink éltetői és vezetői. Az *évkönyv* olvasói azt lapozgatva, valósággal dűskálkodhatnak az okos, szellemes cikkekben. Gróf *Mailáth* Gusztáv erdélyi püspök kedves és lelkes bevezető sorai után egymásután következnek a csupa szív *Báthory* Nándorné, a mindig mélyen járó *Jehlicska* Ferenc, az evangelium radikalizmusát valló és hirdető *Komöcsy* István, a ma már Európaszerte tisztelt *Giesswein* Sándor, *Wahlner* Béla, *Számörd* Ignác, *Urbányi* József, *Potzta* Ferenc, *Péter* János, *Herodek* Károly, *Mézes* János, *Filó* Károly, *Rovó* Lajos, *Gróh* József — a katolikus tanügyi irodalom régi és mindig szívesen olvasott munkásai. S a hazai pedagógusok fontos kérdéseket boncoló cikkei után szolgál az *Évkönyv* világirodalmi csemegével is: *Arendt* Endre egész sor fejezetet lefordít *Foerster*: *Jugendlehre* című híres munkájából. Hivatalos köz-

lemények s a katolikus irodalmi vállalatokról szóló ismertetések fejezik be a *Tanítók Évkönyvének* harmadik kötetét. Hisszük, hogy akiknek készült, azok nagy örömmel fogadják a Szent-István-Társulat ezen ajándékát s buzdulni s okulni fognak a minden üzükben keresztény és modern fejtegetéseken. A szerkesztő büszke lehet munkájára. Ez a XX. századba illő módja a keresztény világnézet terjesztésének és érvényesítésének.

Az Évkönyv szétküldése folyamatban van. E héten a *pécsi, kalocsai, pannonhalmi és nyitrai* egyházmegyék iskolái jutottak birtokába.

Magyar Football Évkönyv. Ifjú Földessy János tavaly nagy népszerűsége emelkedett *Football Évkönyve* az idén ismét megjelent. Az Évkönyv szenzációja a nálunk is járt *Corinthianok* cikksorozata, a *Football-Akadémia*. Ez a hét cikkből álló sorozat évek óta érzett hiányt pótol; megtanítja ifjúságunkat az oly sokszor megcsodált és mégis oly egyszerű angol játékmódor minden fortélyára. Magában foglalja ez a kapus, hátvéd, fedezet és csatárjáték minden fázisát, szakszerűen magyarázva és tanácsokkal kibővíve. Ez a cikksorozat különösen vidéken lesz fejlesztő hatással a játéktudásra. A könyv többi része is a maga nemében teljes. A könyv közli elsősorban a teljes sportnaplót, majd beszámol a szövetség és az egyesületek tavalyi működéséről. Rövid időre felvonulnak itt előttünk a múlt év eseményei, amelyekben külön részt szentel a szerkesztő a milánói nemzetközi kongresszusnak s ezzel kapcsolatban a nemzetközi helyzetnek és az ifjúsági labdarugósoknak. Értékes része a könyvnek a külföldi labdarugósport, Angliát, Ausztriát, Belgiumot, Dániát, Franciaországot, Hollandiát, Németországot, Olaszországot, Svédországot és Svájcot ismertető része, amelyen által összehasonlításokat tehet az olvasó a magyar footballsporttal is. A könyv teljességét az Évkönyv végén található *Általános tudnivalók* adják meg, amelyek a szabályok lényegét tartalmazzák, a játékos, vezető és a közönség első tájékozására. A gyönyörűen kiállított könyv egy koronáért az ország minden könyvkereskedésében kapható.

TANITÓEGYESÜLETEK KÖRÉBŐL.

A **kismartoni esperesi tanítókör** szeptember 22-én tartotta Fertőszéleskuton őszi közgyűlését. *Próna* Ferenc az egészségügyből tartott az V—VI. osztályban gyakorlati tanítást. *Tin Hof* György a most megjelent *«Népiskolai törvények rövid kivonata a tanítóköteles gyermekekkel bíró szülők számára»* és iskolai *«Rendszabályok»* című könyvecskét ismertette. A kör tagjai örömmel fogadták ezen hézagpótló füzetet és fölkéri, hogy a szerző adja ki azt német nyelven is, hogy a mi vidékünk népe is olvashassa. (Kapható: az *«Összetartás»* kath. könyvterjesztő vállalatnál, *Győr* és *Tin Hof* György *Kismarton*. Ára 10 fillér.) *«Hogyan működjék a tanító közre a katolikus sajtó terjesztése körül»* című pályamunkára kitűzött 20 koronás jutalmat *Tit*: Péter helybeli tanító nyerte el. 1911. április 1-re lejáró határidővel ismét tüzetett ki egy pályatétel: *«Az iskolai fegyelem, annak eszközei és kihatása»* cím alatt. A jövő tavaszi közgyűlés helye Kismarton lesz.

A **«Dombóvári esperesi kerület» tanítói köre** 1910. évi október hó 5-én, (szerdán) Dombóváron, a római katolikus iskola tantermében tartja őszi közgyűlését. Fél tíz órakor gyászmise elhunyt kartársunk, *Dévay* Károly lelke üdvéért. Tárty: Elnöki megnyitó. Mult gyűlés jegyzőkönyvének fölolvása. *Ginál* József fölolvása *«A tanítók vándorlásainak okairól»*. Pénztárnok évi jelentése. Új tagok fölvétele. Indítványok. — Szakcs, 1910. szeptember 24-én. *Kétyi* László v. elnök, *Szijártó* László köri jegyző.

A **Pécs egyházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület dárdai esperesi köre** folyó 1910. évi szeptember hó 27-én Lőcsön, a róm. kath. iskolában tartotta rendes évi közgyűlését. Szentmise 9 órakor volt. Tártyorozat a következő volt: A gyűlés megnyitása és elnöki jelentés. A mult gyűlés jegyzőkönyvének fölolvása és hitelesítése. *«A népiskolai modern rajzoktatás»*-ról előadást tartott *Pichler* Aladár braidaföldi tanító. *«A hangjegyes énektanítás az elemi népiskolában»* című tételről előadást tartott *Schmidt* György baranyaszentistváni tanító. Indítványok. Tagdíj és a *«Katolikus Iskola»* című tanügyi lap előfizetési díjának beszédése.

A **lőcsevidéki róm. kath. néptanító-egyesület XXVIII. közgyűlése.** A lőcsevidéki róm. kath. néptanító-egyesület f. évi szept. hó 15-én tartotta meg az iglóiüredi társalgóteremben XXVIII. rendes közgyűlését. *Dr. Rólny* Ferenc apátplébános, elnök, szíves szavakkal és melegen üdvözölte az egybegyűlteket s szép beszéddel nyitotta meg a gyűlést, melynek 1-ső pontja Schönviezner János tanítóképz. tanár, gyakorlóiskolai tanító kiváló mintatanítása volt. Az előadó ez alkalommal a fogalmazástanítás legújabb módszerét mutatta be a jelenlevőknek. *Birálója Kalmár* György, egyesületi főjegyző, a mesteri tanítást minden tekintetben nagyon sikerültnek nyilvánította s indítványára a közgyűlés az élvezetes tanításért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az előadónak. Következőleg *Fedor* Miklós lőcsei róm. kath. tanító tartott lendületes szabad előadást az országos magyar oktató szövetség szervezeteiről s céljáról, melyhez a közgyűlés elvben hozzájárult s az előadónak fáradozásáért köszönetet mondott. *Ruttkay* Józsefnek *«A tanító az iskolában és azonkívül»* című és alapos tanulmányozásra való értékesítése osztatlan tetszést aratott. Nagy örömmel fogadta a közgyűlés a Szepesi Tanítóegyesület elnökségének megleghangu üdvözlő iratát. A számvizsgálóbizottság jelentése szerint az egyesület mult évi bevétele 2916 korona 35 fillér, kiadása 810 kor. 30 fillér volt és így az egyenleg mint vagyon 2106 kor. 05 fillér. A nevezett bizottság javaslatára a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott *Mudry* József pénztárnoknak és neki a felmentvényt megadta. Elnök azután jelentést tett arról, hogy a kitűzött tételre: *«mikép volna létesíthető egy szepesegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület, melyhez az összes róm. kath. tanítóegyesületek tartoznának»*, két dolgozat érkezett be, az elsőnek jellegje: *«Egyesült erővel»*, a másodiknak pedig: *«Összetartásban van az erő»*, A bíráló bizottság az utóbbit, mely úgy alaki, mint tartalmi szempontból kiváló dolgozat, fogadta el és annak ítélte oda az 50 kor. pályadíjat. A mű szerzőit *Fedor* Miklóst és *Kalmár* Györgyöt a jelenlevők meleg óvációban részesítették. A közgyűlés felkérte ez alkalommal az egyházmegyei főhatóságot, miszerint egyesületünk ezen mozgalmat határozott támogatásában részesíteni kegyeskedjék. Az alapszabály módosítása tekintetében *Alexy* József indítványát fogadta el a közgyűlés, mely szerint a változtatandó szöveg az évkönyvben közlendő lesz a tagokkal. A végleges módosítás felett való döntés a jövő közgyűlésre halasztatott. Ezután egyetemleges tisztújítás következett. Megválasztott *Bervaldszky* Kálmán másodelnökké, *Greschik* Viktor alelnökké, *Kalmár* György főjegyzővé, *Fedor* Miklós és *Sztawkó* József jegyzővé, *Groszmann*

Vendel pénztárossá, *Schivetz* Elza könyvtárossá, *Matta* Ferenc pedig ellenőrré. *Alexy* Jakab iglói róm. kath. és *Mudry* József kolcsói róm. kath. tanítóegyletünk javára fordított sok évi munkálkodásuk elismerésül egyhangulag tiszteletbeli tagokká választották meg. A jövő közgyűlés helyéül Igló szemelték ki. *K. Gy.*

HIREK.

Védőelnökünk s a kultuszminiszter gyásza. Egy tiszteletreméltó matróna hosszas szenvedéseinek vetett véget mult vasárnap a halál, gyászba borítva a gróf *Zichy* családot és őszinte részvétet kelte az egész katolikus magyar társadalomban. Özv. gróf *Zichy* Jánosné typusa volt a régi jóságos, tiszteletreméltó nagyszonyoknak. Gondos nevelésben részesült, mely Istentől nyert tehetségeit kifejlesztette és korának és társaságának legképzettebb hölgyé avatta. Szellemével, széles látókörével valóságilag elragadott mindenkit, aki érintkezett vele. Még aggkorában is egyike volt a legszellemebb társalgóknak. Ezekhez a kiváló lelki tulajdonságokhoz járult szívjósága, mely őt a szegények angyalává tette és mellyel annyi könnyet szárított fel. Aldozatkészségével minden jó ügyet felkarolt és hathatósan támogatott. Halála mély csapás gyermekeire, akiket rajongó szeretettel vett körül. Elete alkonyának legnagyobb örömet az képezte, hogy két idősebb fiát a világi és egyházi élet legmagasabb méltóságában látta. Egy igazi nemes egyéniség szállt el közülünk, amely nagy volt mint anya, nagy volt mint keresztény nő. Akik megsiratják, az őszinte szívből fakadt fájdalom könnyeivel siratják. Igazuk van. Gyermekeit úgy szerette, mint nagyon kevesen. S a szegények, a kicsinyek sok-sok ezerből álló sokasága tudni, érezni fogja, hogy a jöttevésnek, a mások bajaival törődő gyengédségnek jótékony angyala szállott az Úr trónja elé, hogy elvegye jutalmát egy hosszú, áldásteljes életnek. A gyász hír hallatára a Tanügyi Tanács elnöksége a következő táviratot intézte mélyen sujtott védőelnökéhez: «Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács a magyar katolikus tanítóság nevében hódoló tiszteletét jelentve, őszinte mély részvétét fejezi ki a Méltóságodat, kegyes védőelnökét ért nagy gyász fölött. Isten vigaszáért buzgóan imádkozik». Az elhunyt beszterlése szerdán történt Pécsen, mely alkalommal az *Orsz. Kath. Tanügyi Tanács*, a *Népnevelő* s az *Orsz. Kath. Magyar Iskolaegylet* képviselői: *Szentgyörgyi Jordán* Károly apát, *Ember* Károly lovag, *Wohl-muth* Ernő és *Urbányi* József személyesen is kondoleáltak a védőelnöknel s a kultuszminiszternél.

A katolikus nagygyűlés előadói Az Országos Kath. Tanügyi Tanács nevében a kath. nagygyűlés közművelődési szakosztályában *Szöke* Sándor egri kath. tank. tanár: a kath. tanítóképzésről, *Millner* József győri igazgató: a hitoktatásnak mint

tantárgynak fontosságáról az iskolai nevelésben és *Holló* Ferenc kassai polg. leányisk. igazgató: kath. intézeteink a gyakorlatias nevelés szolgálatában címen tartanak előadást. A nagygyűlés rendező bizottságához a Tanács elnöksége a bejelentést ez iránt a napokban megette.

Poór Antal és Bertalan Vince üdvözlése. A sopronvidéki róm. kath. néptanítók egyesülete közgyűlésén elhatározta, hogy *Poór* Antal prelátest a katolikus tanítóárva-ház javára letett fejedelmi ajándékaért és *Bertalan* Vincet a hitvallásos iskolák bator védelméért üdvözli. Kimondották még, hogy a katolikus sajtót terjesztéssel, előfizetéssel és hírszolgálattal pártolni fogják.

TÁJÉKOZTATÓ.

Iskolai adó. (C. V.) 1. Az iskolai adót a hitközségi képviselő, az iskolaszék határozza el. Az állami adó arányában történik a kivetés. 2. A behajtás módozatairól is részletes intézkedések vannak. Legjobb az, hogyha a községi adóval együtt szedethetik be. 3. A kath. hívek még akkor is fizetnek helyben levő földjeik után, ha talán más községben laknak. Teljesen egyenlő százalék vetendő ki az ily birtokra is. 4. Más vallásnak csak akkor kötelezhető, hogyha a községben más jellegű iskola nincs. 5. Pénztárak, gyárak, részvénytársaságok a hitközségi iskola céljaira meg nem adózthatók. (lásd V. K. M. 14.705. sz. 1891. évi rendeletét.) 6. A helyi bíróságnál; de legjobb lesz előbb ügyvédől tanácsot kérni. **Lakás.** (M. J.) Ha a fenntartó minden tekintetben megfelelő lakást biztosít, azt elfogadni köteles. Nem kivánhatja a lakbért. A kertiltemény (20 kor.) megilleti. — **A gazdasági ismételő iskola** vezetéséért legalább 100 kor. tiszteletdíj illeti meg. Kérheti. Visszamenőleg nem. — **Beiratási díj.** (S. J.) A törvény egy koronában állapítja meg a beiratási díjat. Ennél több nem lehet. Az ismételőiskola növendékei is fizetik e díjat. — **Nyugdíjalapba felvétel.** (K. A.) Azt írja, hogy a nyugdíjba való felvételt már két évvel ezelőtt beadta kérvényét, de azt még ma sem intézték el és sürgetésére a kir. tanfelügyelőség érdemleges választ nem ad. Tanácsunk az, hogy forduljon az iskolaszéki elnök úr útján panaszos kérvénnyel a miniszter úrhoz. — **A korpótlék.** (K. L.) A korpótlék a fizetés természetével bir. A nyugdíjba beszámít. Jelentsék be a kir. tanfelügyelőséghez, hogy hivatalból intézkedhessék a 200 koronának a nyugdíjba beszámított összeghez való betudása iránt.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

B. F. Nem lehet követelnie. — **R. G.** Támogatni fogjuk. — **O. V.** Meg fog jelenni már legközelebb. — **G. J.** Kérjen hivatalos másolatot a helyi hatóságtól. Ehhez könnyebben hozzájut. — **N. V.** 1. Ha tüntetés jellegével teszi, igen. 2. Igen, a Tekintetes cím megilleti. **V. V.** Előzetes bejelentés után igen, megrendelhetők a beiratási díjak terhére. Az egy kor. beiratási díj betudható. **P. J.** Levélben feleltünk. — **K. I.** A kath. Iskolaegylet a Gazdák biztosító szövetkezeténél bonyolítja le a tűz- és életbiztosításokat. Igen dicséretes, hogy a kath. iskola védelmére ily módon adományokat gyűjteni törekszik. Vajha, minél többen követnék példáját. — **Cs. P.** A tandíj-pótló államsegély ügyében újabb rendelet még nem jelent meg. Közölni fogjuk.

Tartalom. *Ember* Károly: Ki lehessen kir. tanfelügyelő. — *Körödy* Miklós: Eljen a kólera! — *Irodalom, művészet:* *Tanítók Évkönyve.* — *Tanítóegyletek köréből.* — *Hírek* — *Tájékoztató.* — *A szerkesztőség üzenetei.*

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt püspöki kar határozata **köte-
lezőnek** nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL :
Szent-István Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE :
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltenek, melyek-
nek díja **előre** lefizetett.

Esztergomi érseki megye.

Nagyvendég (Nyitra m.) fiókközség róm. kath. osztat-
lan iskolájánál megüresedett tanítói állásra pályázat. Javadalma államségellyel 1000 korona. Két padlózott szobá-
ból álló lakás mellékhelyiségekkel. Tannyelv magyar-
tót. Kérvények **október 8-ig** az iskolaszék elnökéhez küldendők Kísvendégre posta helyben. Állás azonnal elfog-
lalandó. 1008 1—1

A **tópataki** róm. kath. kántortanítói, kincstári állásra pályázat hirdettek és pedig **október 23-ig** Javadalom :
1. Községi pénztárból 300 kor., melyben az ismétlősök tanításáért járó 24 kor. is beszámítatott. 2. Tandíj 160 kor. 3. M. kir. kincstárból 100 kor. 4. Templompénztár-
ból passióéneklés után és alapítványokból 14 kor. 20 fill. 5. Coléda 4 kor., cantatio 10 kor. 50 fillér 7. Párber 55 kor. 20 fillér 8. 1500 □öl szántóföld 6 kor., 646 □öl rét 2 kor., 6 hold és 800 □öl legelő 8 kor., 401 □öl kert, erdőillelősegből 27 köbméter tűzifa 108 kor. 9. Stóla 20 kor., kistemetés 1 kor. 60 fillér, nagytemetés 2 kor. 40 fillér, libera 1 kor., énekesmise után 60 fillér. Lakás természetben. Megjegyzendő : a kántortanító fizetését kiegészíti a kir. kincstár az 1907. évi XXVII. t.-c. alapján az állami tanítók fizetése szerint. Tót nyelv ismerete szükséges. A pályázati kérvények kellően föl szerelve **Osvald Fer. Richard** alesperes-plébános, mint tankerületi tanfelügyelőhöz Teplafőre (Bars m.), u. p. Bélabánya (flont m.) küldendők. 1065 1—1

A **ipolyszécsénkei** (Hont m.) kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma : két szoba, konyha, kamra, istálló, szin, két sertésöl, 400 öl házikert, iskola háttérén szilvás, 8 magyarhold bérlete 283 kor., borpénz 40 kor., alapítványok kamatai, stóla, offera 65 kor., munkaváltság 28 kor., tandíj 120 kor., államségély 446 kor., korpótlék, 32 pozsonyi mérő rozs, 2 pozsonyi mérő buza ; 16 bécsi mázsa széna, 2 öl tűzifa, 2 kor. búcsú napján. Választás **október 20-án** délelőtt tartatik meg. Az állás azonnal elfoglalandó. Személyes megjelenés előnyös. A kérvények másolatban nyújtandók be, mert nem adatnak vissza és **Csögley Kálmán** iskolaszéki elnökhöz, Ipolyszécsénke, u. p. Ipolynagyfalu küldendők. 1062 1—1

Pozsony-Závodi róm. kath. kántortanítói állásra **okt. 15-ig** pályázat hirdettek. Javadalmazása : két padlós szoba, zárt konyha, kamra, istálló, öl, konyhakert, legeltetési jog 2½ db. szarvasmarha számára, 1191 □öl szántó, 1522 □öl rét, 14 méter hasábfá, 167.40 kor. rozsváltság, stóla minimális számítással 220 kor., alapítványokból 15 kor., készpénzfizetés államségellyel 508 kor. Megelégedés esetén kilátásba helyeztetik személyi pótlék címén 300—400 kor. fizetésjavítás A tót nyelv ismerete szükséges. Vasuti állomás Nagy-Lévárdon ¾ órányira gyalog. A tanítás három tanteremre oszlik meg. A pályázók lehetőleg személyesen jelenjenek meg a választási napon **okt. 16-án d. u. 3 órákor. Kákonny János** plébános. 1073 1—1

Lozornói (Pozsony m.) tót-magyar tannyelvű róm. kath. népiskolánál nyugdíjaztatás folytán megüresedett kántortanítói állásra **okt. 18-ig** pályázat hirdettek. Javadalmazása tanítói fizetés a község pénztárból 600 kor., 5½ kat hold szántóföld, 3¼ kat. hold rét, ennek haszonévezeti értéke 330 kor., 27 ürméter kemény dorongfa házhoz szállítva a kegyuraságtól 135 kor. értékben, 12 pozsonyi mérő rozs egyesektől 72 kor. értékben, stóla, beleértve kis temetés után 2 kor., nagy temetés

után 5 kor., 200 kor., misealapítványok után 47 kor. 72 fillér, 3 egyházi körmenetért 6 kor., házassalánók kihirdetésekért egyenkint 1 kor. és törvényszabta szabad lakás. Kötelességei : egy vegyes osztályt vezetni, az ismétlő tankötelességeket felváltva díjtalanul tanítani, az összes isteni tiszteleteken orgonálni és énekelni és minden-napi déli, valamint a péntek délutáni harangozást végezni. Az október 18-án délelőtt megejtendő kántori próba és választáshoz személyes megjelenés megkíván-
tatik. A folyamodványok az iskolaszéki elnökséghez be-
küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. **Kopcsányi László**, isksz. elnök. 1089 1—1

Ratkócz (Nyitra m.) kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Lakás : két szoba, konyha, kamra, istálló, faszin, öl és pince, 1 hold 200 □öl szántóföld 40 kor. és ¼ hold kert. Kopszipacio 51.48 kor. A községtől 624 kor. készpénz. Államségély 234 kor., stóla circa 52 kor. Választás **október 10-én**. Róm. kath. iskolaszék elnöke. Maniga (u. p. Bucsány). Személyi megjelenés megkívánatik. 1097 1—1

Koritno (Nyitra m.) fiókközség róm. kath. népiskolá-
jánál tanítói állomásra pályázat hirdettek. Lakása : tör-
vénynek megfelelő. Javadalmazása : államségellyel 1000 ko-
rona, tanítási jogosítás esetén gazdasági ismétlő iskolaért
100 korona a községtől. Tanítási nyelv : magyar-tót. Csak férfiak pályázhatnak. A pályázatok az iskolaszék-
re címezve (u. p. Leszété) **október 9-ig** beküldendők **Iskola-
széki elnök**. 1096 1—1

Egri érseki megye.

Visznekre (Heves m.) bizonytalan időre okl. róm. kath. segéd-
tanító esetleg tanítónő alkalmaztatik. Fizetés havi
40 korona, nyugdíjazandó kántornál ellátás. Egy havi
fizetés biztosítottik. **Iskolaszék**. 1070 1—1

Helyettesnek Óhutaba tanító vagy tanítónő havi
60 koronáért sürgősen keresetetik. **Juhász Károly** plébá-
nos Farád. 1080 1—1

A **piricséi** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma : két szoba, konyha s mellék-
épületek. 20 kat. hold 99 □öl föld, melynek jövedelmé-
ből csak 160 kor. számítottik be az 1000 koronás fizet-
ésbe. 60 kor. a beltelkek után nincs felvéve a díjlevélbe.
Tannyelv magyar. Pályázni akarók kellően felszerelt kér-
vényeiket **október 5-ig**, mely napon a választás is meg-
ejtetik, a nyirbátori róm. kath. plébániához tartoznak
beküldeni. **Török Teofil** lelkész, isksz. elnök. 1088 1—1

Csanádi egyházmegye.

Csanádapácai öttenitős iskolánál nyugdíjaztatás követ-
kezében kántortanítói állásra **okt. 10-ig** pályázat hirdettek.
Javadalma 939 kor. hitközségtől, 61 korona államségély.
160 kor. kántori tiszteletdíj ; 80 kor. hitközségi jegyző
tiszteletdíj ; 35 korona mise-alapítványok után. Stóla
3000 lélek után ; mely püspökileg megállapítandó. Tör-
vényes lakás és kert. Az eddig szokásos istentiszteletek-
nél orgonálni köteles. Az általános ismétlőket felváltva
tanítja díjazás nélkül. Ismétlőket énekre tanítja. Személyes
megjelenés és próbaorgonálás köz- vagy ünnepnapon köte-
lező. Az állás választás után (körülbelül 15.) mindjárt
elfoglalandó. Csanádapáca. **Iskolaszék**. 1015 2—2

Erdélyi egyházmegye.

A gyimesközéploki róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetteték. Javadalma: 1000 korona; természetbeni lakás kerttel. Jogai és kötelességei a plébánián megtekinthető díjlevélben. Pályázati határidő *október 11.* bezárólag. Próbá akármelyik közbeeső vasárnap. *Egyház-tanács, mint iskolaszék.* 1017 2—2

A gyergyóalfalvi róm. kath. segédkantortanítói állásra pályázat hirdetteték. Fizetése összesen 1019 kor. 53 fillér. Kötelessége: a kántori teendőkhöz segíteni, a rábizott osztályt vezetni, vasár- és ünnepnapokon az olvasót elmondani. Pályázati határidő *október 9.* *Miklós Istrán* iskolaszéki elnök. 1081 1—1

A csikszentkirályi róm. kath. kántortanítói állás üresedésbe jöven, arra pályázat hirdetteték. Javadalmazása a következő: 100 kalongya ösz, értéke 400 kor., 106 kalongya tavasz, értéke 212 kor., oszpora 48 kor., 50 terü fenyű- és bükkfa, értéke 150 kor., favágók munkáértéke 30 kor., stóla 80 kor., szentmisaalapítvány 30 kor., a községi pénztárból 128 kor., három hold 807 ööl szántó, jövedelme 30 kor., egy hold 1088 ööl kaszáló, jövedelme 30 kor., regálékamat 4 kor. 64 fillér, erdő és legeltetési jog. Két szoba, konyha, kamra, gazdasági épületek veteményes kerttel. Pályázati határidő *okt. 15.* Próbára jelentkezők előnyben részesülnek. Mellékjövdelemre kilitás. *Róm. kath. iskolaszék.* 1100 1—1

Győri püspöki megye.

Németjársfalú (Moson m.) róm. kath. iskolaszéke a kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: szép úri lakás mellékhelyiségekkel. 14 hold szántó, különféle cimen körülbelül 1000 kor. középen 15 mérő gabona, 76 rózsfa, 9 ööl hasábfá. Köteles a mindennapi- és ismétlőiskolát, a templomi zenekart, a dal- és olvasókört vezetni. A német nyelv tökéletes bírása okvetetlenül szükséges. A kérvények *október hó 15-ig* dr. *Benesik J. Kornél* iskolaszéki elnökhöz küldendők be. Az állás azonnal elfoglalandó. 1066 1—1

A zsirái róm. kath. osztálytanítói állásra *október 6-ig* pályázatot hirdetünk. Fizetése: 1000 korona egy ööl fa és butorozott szoba. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 1077 1—1

A szentmargitbányai róm. kath. iskolaszék a megüresedett kántortanítói állomásra *október 10-ig* pályázatot hirdet. 1. Lakás természetben, mely két szobából és egy konyhából áll. Ehhez járul még egy pince, kamara és istálló. 2. Kézpénzben 632 kor. 8 fillér. 3. 6 hold 960 ööl szántóföld, melyet a kántortanító saját költségén tartozik művelni. 4. 1 h. 155 ööl kerti szántó. 5. 65 ööl káposztáskert. 6. 26 mérő rozs, melyet a község szed be. 7. 3 ööl kemény hasábfá és 200 köteg rózsa házhoz szállítva. 8. 4 akó (272 l.) bor a községtől. Mindezeknek évi pénzegetértéke 671 kor. 72 fillér, összesen 1303 kor. 80 fillér. 9. Korpótlék törvény szerint. Választás *okt. 11.* Tannyelv magyar-német. A kellően felszerelt kérvények *Domsy János* plébánoshoz, Szentmargitbánya (Sopron megye) küldendők. 1084 1—1

Borisfalván (Sopron m.) róm. kath. férfi osztálytanítói állásra pályázatot hirdetünk. Fizetése 1000 korona, lakás és kertületmény fejében fűtés. Kötelességei az országos és egyházmegyei szabályzatokban. Horvát vagy más szláv nyelv tudása kívánatos. Határidő *október 10.* *Iskolaszék.* 1095 1—1

A sopronudvardi róm. kath. kántortanítói állásnak betöltése végett az iskolaszék pályázatot hirdet. Törzsfizetés 1000 korona, melyből 425 korona államsegély, a többi pedig az iskolafenntartó községtől részben kézpénz, részben terményekben, melyeket azonban a község esetleg kézpénzben megvált a megválasztott tanítóval kötendő egyezség értelmében. Lakás: két padlózott szoba, konyha,

kamara és melléképületek. Határidő *október 12.* A kérvények az alsópulyai plébániahivatalnak küldendők. A horvát nyelv tudása szükséges. 1098 1—1

Kalocsai érseki megye.

Tataháza (Bácska) nagyközségben elhalálozás folytán üresedésben levő róm. kath. magyar ajkú kántortanítói állásra pályázat hirdetteték. Az állás jövedelme: a) 764 kor. 10 fillér kézpénz, havi előleges részletekben a község pénztárból. b) Egy szűrűskert és 19 kat. hold 842 ööl szántóföld haszonélvezete, minden adóteherrel. c) Szabad lakás, három szoba, konyha, kamra, pince és gazdasági épületekkel. Kiköti azonban az iskolafenntartó község, hogyha idővel még egy tanteremre lenne szükség, akkor az iskolába vezető folyosó mellett a kántortanítót, iskola-teremmel alakíthassa át. Van egy kis házikert is, melynek utcai oldalára iskolaépíthetési jogát fentartja a község. d) Két ööl kemény tűzifa, házhoz szállítva. e) Ostyasü-tésért 20 kor. 14 fillér. f) 2700 lélek után stóla-jövedelem és pedig: gyermek temetésétől 40 fillér, koporsóbakérés-sel 80 fillér; felnőttek temetésétől 60 fillér, koporsóba-kérésrel 1 kor.; búcsuztatásért versszakonként 40 fillér; házassághirdetés megírásáért helybeliektől 50 fillér, vidékiektől 1 kor.; énekes szentmise után 40 fillér, koporsós mise 60 fillér; örökös misék után 130 kor. körül. A kántortanító kötelmei: 1. Úgy a templomban, valamint azon kívül az összes egyházi teendőknél a kántori teendőket ellátni, úgy amint azt a lelkész, mint hivatali főnöke elrendeli. 2. Minden vasárnap délután 2-től 3 óráig a népet egyházi énekre tanítani. 3. Az iskolaszék által neki beosztott osztályokon kívül az ismétlőiskolát díjtalanul tanítani. 4. Köteles a kalocsai kántortanítói nyugdíjintézetbe, valamint a bajavidéki róm. kath. egyesületbe belépni. Csakis kántori és tanítói oklevéllel bíró róm. kath. néptanítók pályázhatnak, kik a liturgikus magyar egyházi éneklésben és orgonálásban kellő jártassággal bírnak. A kántorpróba a választást megelőzőleg egy szakértő bizottság előtt folyó évi október 12-ik napján délelőtt 10 órakor fog megtartani, miért is e jelzett időre személyes megjelenés kívánatik. A kellően felszerelt kérvények, melyekhez erkölcsi magaviseletről, illetve családi állapotáról saját lelkészétől bizonyítvány csatolandó, *október 8-ik* napjáig a tataháza róm. kath. iskolaszék és községi képviselőtestületre cimezve, npos *Klászky Ferenc* kerületi apátesperes-plébános úrhoz Jánoshalma (Bácska) küldendők. *Kovács János* iskolaszéki elnök. 1083 1—1

A péterrévei (Bács m.) róm. kath. elemi iskolánál újonnan szervezett tanítói állásra pályázat hirdetteték. Évi jövedelme: a) 1000 korona alapfizetés, b) 200 korona lakbér, c) 20 korona kertületmény. A megválasztott tanító kötelessége az iskolaszék által a neki kijelölt osztályon kívül az ismétlőiskolában a közismereti tárgyakat külön díjazás nélkül tanítani, a kántort szükség esetében helyettesíteni, végre köteles a «Bács-Tiszavidéki Tanító Egylet» tagjává lenni. Azon róm. kath. férfitanítók, akik ezen állást elnyerni óhajtják, kellőleg felszerelt s a róm. kath. iskolaszékre címzett kérvényüket *október hó 15-ig* nt. *Jauch Ferenc* esperes-plébános úrhoz Obecserre küldjék. A megválasztott tanító november hó 1-én tartozik állását elfoglalni, mely időtől kezdve fizetése is jár. *Szalai Károly,* iskolaszéki elnök. 1099 1—1

Kassai egyházmegye.

Pályázat a szedikerti (Sáros m.) kántortanítói állásra. Javadalmazása: a hitközségtől 170 kor., stóla 20 kor., 8 hold szántóföld, rét, vagy e helyett 200 kor., 4 köből rozs = 40 kor.; alapítványi kamat 24 kor.; 5 ööl kemény fa = 55 kor.; tandíj pótlék államsegély 164 kor.; fizetéskiegészítési államsegély 327 kor.; két szobás lakás, konyha, pince, istálló, kert. Tanítási nyelv magyar, tót. Választás *október 15.* Ternyén. Személyes megjelenés kívánatik. Kérvények a fenti határidőig a ternyei róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. 1076 1—1

A **nyirői** (Abauj m.) róm. kath. tanító javadalmazása: államszegély 600 kor., gróf Károlyi László uradalmától 132 kor., a hivektől 199-30 kor., urbéres féltelek föld hozzátartozókkal 68-70 kor., kétszobás lakás, konyha, kamara, pince, $\frac{3}{4}$ holdas gyümölcsös kert. Választás *október 11-én* délelőtt 11 órakor a füzéri róm. kath. plébánián. 1103 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Trencsénfogasi (Trencsén m.) róm. kath. tanítói állásra *október 13-ára* pályázat hirdettek. Jövedelem: államszegélyből 900 kor.; hitközségtől: 109 kor. és 50 kor. tüzelőfára, két szoba, konyha, kamra és pince. Tót nyelv ismerete kívántatik. *Iskolaszéki elnök.* 1067 1—1

Ujbesztercei kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalma: 1000 korona törzsfizetés; 4000 lélek utáni stólaris jövedelem; fizetett nagymiséből 80 fillér, kis-miséből 40 fillér. Pályázati határidő: *október 20. Gily Ede* iskolaszéki elnök. 1074 1—1

A **bellai** (Várna mellett, Trencsén m.) róm. kath. hitközségi népiskolánál ujonnan szervezett tanítói állásra okleveles tanerő kerestetik, aki a tót nyelvben is jártas. Fizetése a hitközségtől 100 kor., kérelmezendő államszegély 900 kor. és természetbeni lakás. Ugyancsak Bella-zug úrtványban, egy állás Trencsénkopáron, egy tanítói állás fentti feltételek mellett hirdettek. Pályázati határidő *október hó 15. Gyurinik Pál* iskolaszéki elnök. 1093 1—1

Racsici róm. kath. iskolánál tanítói állásra *október 20-ára* pályázat hirdettek. Jövedelme: 260 kor. községtől, 679 kor. államszegély, 24 méter tűzifa 60 kor., szántó-föld 1 kor., tanterem fűtésére, 16 méter fa. Lakása két szoba, konyha, kamra, istálló. Okleveles férfitanítók ft. *Kuniczky József* iskolaszék elnökéhez, Felsővesztenic, u. p. Bélaudvarnok (Nyitra m.) címazzék kérvényeiket. *Iskolaszék.* 1092 1—1

Pannonhalmi főapátság.

A **győrszentiváni** róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet osztálytanítói állásra, melynek javadalma egy butorozott szoba fűtéssel, takarítással, 1000 kor. fizetés. 20 kor. kertpótlék. A választás napja *október 12. d. e.* Az állás 1911. január 1-én foglalandó el. Férfipályázók kellően felszerelt kérvényeiket okt. 10-ig nyújták be az iskolaszék elnökségéhez. *Iskolaszéki elnök.* 1082 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **lánycsöki** róm. kath. iskolánál az 1910/11-iki tanévre egy segédtanerő alkalmaztatik, fizetése 800 korona előleges havi részletekben egy szoba és két méter fa. Az okleveles pályázoktól megkivántatik a német nyelv tudása s a kántorságban való jártasság, ha megelégedésre működik a megválasztott az államszegéllyel szervezendő állomások egyikére végleg megválasztatik. Pályázati határidő *október 8.* A pályázat a róm. kath. iskolaszékhez intézendő Lánycsók (Barnya m.) Az állomás azonnal elfoglalandó. *Magyar Miklós* esp.-plébános, iskolaszéki elnök. 1063 1—1

A **grábóczi** II. sorszámú, ujonnan szervezett osztálytanítói állásra *nov. 15-ig* pályázat hirdettek. Javadalmazás: államszegély 900 korona (kéreése folyamatban); hitközségtől 100 kor., két szobából, konyhából és kamarából álló új lakás, 20 kor. kertilletmény. Kötelessége díjlevél szerint. Tartozik különben a megválasztott tanító a pécs egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesületbe belépni. Az állás csak az államszegély utalványozása után foglalható el. Felszerelt kérvények fenti határidőig Grábócra, u. p. Bonyhád (Tolna m.) *Szommer Gyula* plébános, iskolaszéki elnök címére küldendők. 1094 1—1

A **bölcskei** (Tolna m.) róm. kath. férfiosztálytanítói állásra *október 12-ig* pályázat hirdettek. Javadalma: két szoba, konyha, éléskamra és pincéből álló lakás. 100 □öl

házikert és 50 □öl káposztás föld. Kézpénzfizetés 800 korona a hitközségtől és 200 korona kiegészítés az államtól. Kötelmei: a reabizott osztálycsoport tanítása, a hittan beemléztetése és a hitoktató akadályoztatása esetén kikérdezése. Az iskolásgyermekeket tartozik a templomba vezetni és ott rájuk felügyelni, az ismétlőiskolásokat — ha vele megbízatik — oktatni. A kántort betegsége vagy elfoglaltsága ideje alatt helyettesíteni köteles, valamint a pécsi róm. kath. egyházmegyei tanítóegylet tagja lenni. Tannyelv magyar. Az állás azonnal elfoglalandó. Fizetés az elfoglalás napjától folyósítatik. Kérvények a róm. kath. iskolaszékhez küldendők. Az iskolaszék megbízásából *Bencze Sándor* kántortanító, iskolaszéki jegyző. 1102 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Szentsimoni (Gömör m., u. p. Felsőhangony, vasuti állomás Ózd) kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Választás személyes megjelenéssel *október 6-án* d. e. 10 órakor. Ingatlan félházhely jövedelme 104 kor. Pár-bér körülbelül 20 köböl rozs 262 kor. értékben, 24 méter fa, tanjij 145 kor., államszegély 396 kor. *Iskolaszéki elnökség.* 1057 2—2

Szatmári egyházmegye.

A **lápósbányai** (Szatmár m.) róm. kath. kántortanítói állásra *október 7-ig* pályázat hirdettek. Javadalom: természetbeni lakás, 810 □öl területű kert, 48 m³ tűzifa, melyből iskola is fűtendő, 80 kor. egyházmegyétől, 50 kor. tanjij, 50 kor. stóla, 6 kor. faiskoláért, 750 kor. államszegély. Kérvények Felsőbányára *Pály Ede* kerületi espereshez küldendők. 1060 1—1

A **giródtótfalui** róm. kath. elemi iskolai tanítói és kántori állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1000 kor., melyből 800 kor. államszegély, továbbá lakás, kert, legelő és 12 méter tűzifa. Pályázati kérvények *október 8-áig* ft. *Pály Ede* esperes-plébános, tanf. címére Felsőbányára (Szatmár m.) küldendők. 1101 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Mányi (Fejér m.) róm. kath. népiskolánál tanítói állás van üresedésben. Javadalma: 600 kor. havi előleges részletekben a hitközségtől, 40 kor. tüzelőfa helyett, államszegély 360 kor., butorozott szoba. Németül tudók előnyben részesülnek. Szükség esetén: kántoriakban segédkezni köteles, úgyszintén az ismétlősök tanításában. Kérvények *október 9.* határnappal róm. kath. plébániahivatalnak Mány, küldendők. 1049 2—2

A **csákberényi** (Fejér m.) róm. kath. népiskola az osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: az iskola pénztárából 600 kor., államszegély 385 kor., butorozott szoba a szükséges butorozattal, szabad fűtés, amely 15 koronában van megállapítva és 20 kor. kertpótlék. Kötelességei: a kijelölt osztályokat vezetni, a gyermekeket a templomba elkísérni és ott rájuk felügyelni, az ismétlősöket lölváltva tanítani és a kántoriakban önállóan segédkezni. Személyes megjelenés szükséges. A pályázati határidő *október 12.*, a választás *október 16-án* lesz. Az állás azonnal elfoglalható. A kérvények ft. *Kovács Alajos* isksz. elnökhöz küldendők. Az iskolaszék megbízásából *Dobrovits Dezső*, kántortanító. 1104 1—1

A **sukorói** róm. kath. kántortanítói állásra újabb pályázat hirdettek. Jövedelem: 23 kat. hold föld, jelenlegi haszonbér értéke 900 kor., 360 kor. kézpénz, 388 kor. államszegély, 20 kor. kertilleték, 15 kor. stóla, 11-20 kor. misealapítvány. Lakás mellékhelyiségekkel. Adót tinitó fizet. Köteles az osztatlan mindennapi és ismétlőiskolát ellátni, az összes kántori teendőket végezni, az ifjúságot énekre tanítani stb. Pályázati kérvények *október 12-ig* a plébániahivatalhoz Sukoró (Fejér megye) küldendők. A választás okt. 14-én ejtetik meg. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. 1087 1—1

Szepesi püspöki megye.

Újterebesi róm. kath. kántortanítói állomás bármikor elnyerhető. Töbnyelv tudása szükséges. Jövedelem: 1070 korona. Az állami segéllyel, melyért a község folyamodott, többre is van remény. A többit levél útján meg lehet tudni. Posta: helyben (Szepesfalván át). *Iskolaszék.*

974 3—3

Szombathelyi egyházmegye.

Az **öbéri** róm. kath. iskolánál megüresedett II. dik osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme: egy szobából álló lakás, szükséges butorizzal. A hitközségtől 600 kor., fülleték 60 kor., államségély 340 kor. Tannyelv magyar és német; az állás azonnal elfoglalandó. Csak nőtlen tanítók pályázhatnak. Kellően felszerelt kérvények *október hó 14-ig* az iskolaszéki elnökséghez küldendők. Öbér, (Vas m.) u. p. Szent-Elek. 1064 1—1

A **felsőújlaki** iskolánál egy tanítónői állásra pályázat hirdették. Jövedelme földbér és államségélyben 1000 kor. k. r. két szobás lakás. Választás *október 5.* Kérvények a kiskéri plébániára küldendők. 1079 1—1

Váci egyházmegye.

Tass főkegyházban mult számban hirdettet kántortanító választása *október 15-én* lesz délelőtt 1/2 11 órákor Cs. k- és orgonapróbával. Személyes megjelenés kívánatik, utiköltség meg nem térítetik. Plébániahivatal. Kunszentmiklós. 1078 1—1

Pályázat az **alsó-felsőápi** róm. kath. tanítói állásra. Javadalma: államségélyből 900 kor., hitközségtől 100 kor., lakbér s kertillelmény 120 kor., iskolafűtésre 78 kor., esedékes korpótlék. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. Ha férfi választatik meg, a gazdasági ismétlő iskola vezetéséért kap 100 kor. tiszteletdíjat s a községi falkolák kezeléséért bizonyos díjazást. A kellően felszerelt kérvények a megjelenéstől számított 8 nap alatt nyújtandók be Alsósápra u. p. Galgaguta. *Iskolaszék.* 1091 1—1

A **herédi** (Nógrád m.) róm. kath. népisko'ához egy osztálytanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalma: egy butorozott szoba, a községtől 100 kor., államségélyből 900 kor., 20 kor. kertillelmény. Köteles a kijelölt osztályt és ismétlősöket tanítani, osztályát a templomba vezetni, ott arra felügyelni, kántorságban segédkezni. Szabályszerűen felszerelt kérvények az iskolaszékre címezve fr. *Genezor József* úrhoz küldendők *okt. 9-ig*, mely napon személyes megjelenés előnyös. Az állás azonnal elfoglalandó. 1085 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Vindornyalaki kántortanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme: államségély 500 korona, alapítványokból 142 kor., hitközségtől pénzben 136 kor. Gabona értéke 150 kor., rétföld jövedelme, 140 korona, must kollektá 40 kor., két ölla természetben 40 kor., legelő értéke 12 kor. Összesen 1160 kor. Lakás tágas padlós szoba, konyha, kamra, istálló, öllak. Kötelessége, ünnep, vásárnapokon orgonálás, vecsernyezés. Folyamodványok Zala-szántói plébániahivatalhoz küldendők. Pályázati határidő *október 12.* 1075 1—1

A **menostorapáti-i** róm. kath. elemi iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Javadalom: államségély 660 kor., községtől: 140 korona, tandíjból 200 kor., összesen 1000 kor. készpénz. Egy butorozott szoba, konyha, kamra. A kántori teendőkből segédkezni tartozik, az iskolaszék által meghatározandó esetekben. A kijelölt osztályokban tanít. Szabályszerű kérvények *október 15-ig Horváth János* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 1072 1—1

Tésén (Veszprém m.) a róm. kath. népisko'ához osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Javadalma: 1000 kor. alapfizetés, melyből 600 kor. államségély, kertpótlék 20 kor., 4 m. dörongfa, lakásul egy szoba bebutorozva. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályban tanítani, a gyermekeket templomba kísérni és ott reájuk felügyelni, az ismétlősöket fölvaítva oktatni. A kántorságban díjazás nélkül, amikor kívánatik, segédkezni, vagy azt önállóan végezni. Ezen állásra okleveles férfi-tanítók pályázhatnak. Személyes bemutatkozás előny, de az utiköltség nem térítetik meg. Pályázati határidő *október 12.* *Duáliszy Adolf.* isksz. jegyző. 1069 1—1

Zalagalsa (Zalaszegvár plébániához tartozó fiökközség) róm. kath. iskolaszéke, lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 1. tandíj a községtől (szeptember és március fizetve) 60 kor., 2. államségély 800 koronáig való kiegészítéshez 338 kor., 3. temetőfűhasznalat 10 kor., 4. stolaris jövedelem 4 kor., 5. földjövedelem kat. birtokiv szerint 12 kor., 6. a Gaál-család által kiadott 1 hold föld haszonélvezete 12 kor., 7. páronkint 1/2 pozsonyi mérő rozs (30 pm) szeptembertől márciusig fizetve 165 kor. 82 fillér, 8. páronkint 1/4 m. buza 115 kor. 90 fillér, 9. készpénz a különkenyeren levő gazdaktól (2 kor.) 120 kor., 10. házaseselédttől (50 fillér) 1 kor. 50 fillér, 11. a veszprémi káptalantól évenként 14 kor., 12. két öll fa a községtől szeptember 1-én 40 kor. 40 fillér, 13. fának hazahozatala 12 kor., 14. természetbeni lakás 40 kor., összeg 805 kor. 62 fillér. Kötelessége a mindennapi és ismétlő iskolát tanítani, az összes kántori teendőket végezni. Orgonában jártasság megkívánatik. A pályázat napja *október 6-án* délelőtt 9 órákor lesz a helyszínen. Csakis okleveles kántortanítók pályázhatnak és megkívánatik, hogy az országos nyugdíjintézetek tagja legyen. Megválasztása után pedig kötelessége a veszpréme gyházmegyei «Gondviselés» című nyugdíjintézetbe belépni. Zalagalsa. *Holub János* plébános, isksz. elnök. 1061 1—1

Csombárdra (Somogy m.) kántortanítót keresünk. Évi jövedelme 414 kor., államségéllyel cíjlevél szerint 1092 korona, ebből terménybeli járandóság 135 kor. értékű. Lakás kétszobás, jövő tavasszal új lakás és iskola készül. Személyes megtekintés és megjelenés előny, állomás *október 15-én* elfoglalandó. Másolati okiratok plébániára Hetes, intézendők. 1086 1—1

Alla-nélküli kath. tanítók (esetleg kántorok) rémet és tót vidéken *állandó* jövedelmező *foglalkozást kaphatnak.* Ajánlati levél cím: *Kath. Húzi Ipar Rakosszentmihály* (Budapest mellett). 1039 2—5

Sürgősen keresek magyar tanítónőket nyelv és zenei ismeretekkel vagy anélkül is. Gyermekkertésznők minden időben kedvező alkalmazást kaphatnak. *Faragó Franciska,* Budapest, Váci-körtút 64 sz. II em.

Pusztamonostorra (Szolnok m., vasut) három elemi és két polgárista gyermek mellé egy okleveles nőtlen katolikus tanító, mint nevelő kerestetik. Teljes ellátás mellett fizetés megegyezés szerint. Állás azonnal elfoglalandó. *Kovács Gyula,* földbirtokos. 1090 1—1

Dr. Dembitz Sándor szilbácsi községi orvos két fia mellé (II., I. osztályiak) egy okleveles vagy képezde végzett róm. kath. vallású tanítót keres. Fizetése havi 40 kor. és teljes ellátás, mosás nélkül. Ajánlatok *Drach Antal* plébánoshoz küldendők. *Szépligetre* (Bács m.). 1105 1—1

Orgonahangok 910 gyönyörű ének minden napra 3—6 kor. Egi-
orgonavirágok 554 ének 2 korona. **Molnár kántor**
Kunszentmiklós. Ismeret'én dallam megküldetik.

Nincsen kockázat!

A Boda-féle 152342/909. sz. a. min. eng. 32/910. sz. a. az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által is engedélyezett, díszoklevéllel kitüntetett, ezer koronával jutalmazott száz-as körü mechanikai számológépet, (melyen mind a négy alapművelet, a törteket, területszámítást, metert hűen szemléltethetjük) bármely iskolának megküldöm 10 napi próbaidőre s nem tetszés esetén visszaveszem, ha a gép sértetlen és bérmentve küldetik vissza, jól csomagolva. Teljes felszereléssel 64 betűből álló olvasó készülékkel, 30 drb törtkartonnal, 9 drb osztásjelzővel, állítható méterruddal, utasítással együtt 40 K. Tanerőnek 10% kedvezmény! Számos elismerőlevél hivatalos bírálatok igazolják gyakorlati értékét. Rendelhető: **HALADÁS könyvnyomda** Jánosháza. (Vasmege.)

628 8-11

Aki még nem ismeri a **HOROVITZ ADOLF**-nál Nagyszombatban megjelent

ÚJ RAJZFÜZETEKET,

a sikeres rajztanítás érdekében hozasson azonnal mutatványsorozatot. Természeti és használati tárgyak ábráiból fokozatos tanmenet szerint tervezte: **NAGY JÓZSEF**, 12 szám 1-10 fillér, tanítóknak 7 fillér. Mutatványsorozat a hozzávaló vezérfonallal együtt (Népiszkolai modern rajzoktatás, 50 fillér) 1:30 korona előleges beküldése mellett (bélyegekben is) bérmentve. 1000 3-3

Stampay ének- és imakönyve

(XVII. k., 32 oldalal áremelés nélkül bővíve. Új kottafüzet ingyen!) csinosan kötve 30 fillér, vászonban 50 fillér. Füzre egy darab ingyen. Kapható bőr-, bársony-, plüss- és selyem-kötésben is külön árkedvezményel. 775 7-20

KÖBÖLKUTON (ESZTERGOMMEGYÉBEN)

Zeneelmélet és összhangzattan.

(1. rész.) Zeneiskolák számára és magánhasználatra írta **Zoltai Mátyás** tanítóképző tanár. Egyszerűséggel, világos nyelvezetével tűnik ki a könyv, mely a benne foglalt feladvánnyal együtt hamarosan közhatalra számíthat. A mű ára 1:80 K. — A pénz beküldése ellenében bérmentve küldi a szerző 890 5-5

Arad, Kápolna-utca 30. szám, II. em.

Mindenki megtalálja

a kellő író- és rajzfüzetet abban a mutatványsorozatban, melyet

Horovitz Adolf Nagyszombatban

50 író- és rajzfüzetből

összeállított és K 3:90 ellenében bérmentve küld meg. Képes árjegyzék mellékeltek.

Védjegye:

Magyar címer a védjegye,
Magyar diák csak ezt vegye!

MAGYAR

TÖRLŐGUMMI

kapható minden papírkereskedésben.

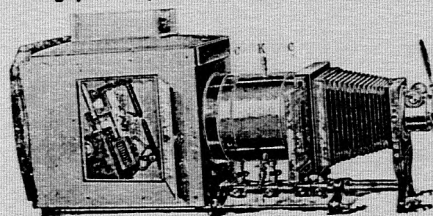
MAGYAR RUGGYANTAÁRÚGYÁR RÉSZEVTÁRSASÁG BUDAPEST. 979. 2-6

MARX és MÉREI

tudományos műszerek gyára

VI., BULCSÚ-UTCA 7. : : : TELEFON 21-06.

Velítógépek, diapositívek, fizikai és egyéb tanítási eszközök.

Felekezeti iskolák teljes felszerelése az új tantervszerint.

Árjegyzékek díjtalanul küldetnek. 404-26

Alapítási év: 1880.

Alapítási év: 1880.

Felül nem multható és legolcsóbb tisztája a világnak!

Általános Gallus-tintapor.

Rögtön elkészíthető a legkitünőbb minőségű bogártekele vagy színes író- és másoló-tinta.

KÜLÖNLEGESSÉG: iskolafinta.

1 kilogramostól 5-ig terjedő bödönökben, ára kg-kint 4 korona. — 1 kg. 20-25 liter kitünő tintát ad. 1 liter kész tinta előállítási költsége 16-20 fillér.

Mindennemű felvilágosítással szolgáló jegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. A megrendelések lebonyolítása az üzletmenet egyszerűsítése végett utánvétellel történik. Magyar levelezés

Köppl-féle tinta-preparátumok gyára
W. LAMPEL, BÖHM.-LEIPA.

1071 1-10

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár.

Stowasser János

császári és kir. udvari szállító,

a m. kir. operaházi tagok, budapesti színházak, zeneakadémia, zenedék, az összes fővárosi iskolák stb. szállítója, a hangfokozó gerenda és a javított Rákóczi-tárogató feltalálója.

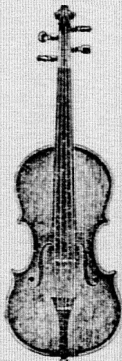
Budapest, II., Lánchid-u. 5. sz.

Gyár: II., Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós
és fuvós hangszergyára.

Ajánlja minden-
nemű saját gyára-
ban készült hang-
szereit, úgyszintén
hurokat és hang-
szer-alkatrészeket
hegedűk vonóval
s koronától.

Hangfokozó-
gerenda, mely által
bármely hegedű,
gordonka, bellesz-
tése után sokkal
jobb, erősebb hang-
got nyer (biztos sí-
ker). 283-11.

Tárogatók 70
koronától.

Harmoniumok
90 koronától.

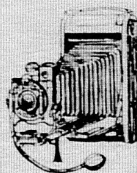
Pedál-harmo-
niumok legolcsóbb
gyári árban.

Tanerőknek
kedvezmény!

Javítások a leg-
művészebb kivitel-
ben. — Árjegyzék
kivánatra ingyen
bérmentve.

Fényképkészülékek,

valódi párisi színházi látcsövek
és a világhírű Hensoldt-féle
prizmás távcsöveket csekély
:: havi törlesztésre szállítja ::

NOWOTNY J. Budapest, VI. k.,
Nagymező-u. 21.

Kérjen „F” jelű árjegyzéket.

Nagy raktár fényképezési cikkekben.

41-111.

Elismert elsőrangú műrecek
csak a Zimmermann-féle
harmoniumok!

Az előkelő valódi
Zimmermann-féle

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvet-
len a monarchia vezér-képviselőitől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak
kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

Üzletek. Lipcse, Szent-Pétervár,
Moszkva, Riga és London.

Vetítőgépet az iskolának!

A Hollós-féle vetítő taneszközök műinté-
zete kibocsátotta II. számú diaposzitiv jegy-
zékét az iskoláknak készülő képeiről.

A sorozatokhoz paedagogusok írják a
«Szövegkönyveket». A vállalat paedagógiai
irányítója Moussong Géza, fővárosi igazgató.

A körültekintő, szakszerű összeállítás dacára
a Hollós-féle műintézet képei a legolcsóbbak,
s mégis minden sorozathoz díjtalanul csatol-
ják a megfelelő szövegkönyvet.

Az iskolai oktatás élénkítésére és értékének
emelésére igen fontosak a vetített képek. Ol-
csóságánál fogva minden iskola beszerezheti.
Kézeltése egyszerű.

A vetítőgép ára 80-100 korona. A dia-
pozitívek darabja 1 korona.

Tessék jegyzéket kérni a HOLLÓS-
féle műintézettől, Budapest, VII.,

Lövölde-tér 7. szám

NÉPISKOLAI GIMTÁBLÁK

45-60 cm. nagyságban, rendki-
vül tartós, ölmazott acélbádog-
lemezből, fehérzománc alapfes-
tességű fekete nagybetűs felirattal,
az i. látható mintarajz szerint
színes magyar címerrel ellátva
darabonként 10 koronáért megrendelhető.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társ.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/3. sz.
Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető.

278

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer
szerint és minden nagysá-
gon méreteivel templomok, szemináriumok
részére és mint g. akorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó
:: vasuti állomásig. ::

Tanerőknek s lelkészeknek különös szá-
zalékengedmény. Árjegyzék ingyen és
bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

93